

Petr Robejšek: Svět viděný z Řípu. Zahraniční politika pro každého z nás

Monika Šumberová

Po přečtení této uchopením tématu a autorovým stylem při psaní nevšední knihy nebylo lehké o ní napsat tuto anotaci. Nevšednost vás osloví již v úvodu při čtení „Návodu k použití této knihy“ (s. 7), v němž se zvláštní lehkostí P. Robejšek přiznává, že „Tato kniha nechce být objektivní“ (s. 7). Úhel pohledu na zobrazovanou světovou politiku symbolicky vystihuje název knihy. Svět ho oprávněně zajímá z našeho úhlu pohledu, zajímá ho úspěch české politiky zejména v rámci Evropské unie (k níž je dosti skeptický), NATO (v tomto kontextu i USA) a ve vztazích k hlavním činitelům států, které dodnes ovlivňují vývoj naší státnosti a zahraniční politiky, to je k Německu a Rusku. Nutno také ocenit, že při výkladu současného obrazu české zahraniční politiky a geopolitického postavení Česka v Evropě autor využívá i historický, ne-li historikogeografický přístup, neboť tento obraz je výsledkem dlouhodobého dějinného vývoje českého státu v kontextu dějin nejen střeoevropských a evropských.

Při čtení této knihy jako by nás provázel Machiavelliho Vladař upřednostňující pragmatickou politiku před ideály. Cíl zahraniční politiky P. Robejšek vidí ve růstu blahobytu a bezpečnosti naší země a zasazuje ji do kontextu „umění možného“. Při formulování svých doporučení se jednoznačně řídí principem: „...v zahraniční politice smíme skoro všechno. A ještě větší tajemství je, že všechny ostatní státy jednají stejně.“, ačkoli se jej snaží zmírnit vtipným konstatováním: „Rozhodně sám se sebou nesouhlasím“ (s. 151).

Stylisticky se autor inspiroval výrokem „Rozvláčnost je užitečná tehdy, chceme-li klamat“ (str. 8). Vyjadřuje se krátkými větami, přímočaře a jasně, záměrně se vyhýbá cizím slovům a málo srozumitelným či známým pojmům. Ke čtivosti a zábavnosti také přispívají citáty známých osobností z historie světové politiky, které mj. potvrzují a výše zmíněné uplatnění historického přístupu v autorově metodice. Stručnost však zde nemusí být vždy předností. Někdy se P. Robejšek uchyluje až k heslovitému popisu, či konstatování o chybějícím prostoru k rozebrání tématu. Tento nedostatek se projevuje zejména u témat kontroverzních, jako je nyní například americká základna na našem území (s. 166).

Publikum, které autor oslovuje, bychom mohli pojmenovat informovanou veřejností, avšak tato kniha může dobře sloužit i studentům geografie (a té politické zvlášť). Jednak tím, že nabízí přehlednou geopolitickou analýzu současného postavení (nejen) České republiky a jednak, že Petr Robejšek se svými názory často vymyká současnému politickému diskurzu naší zahraniční politiky. Ačkoliv v práci nenajdeme citace, odkazy na zdroje a podrobnější analýzy, přesto tuto knihu můžeme použít jako cvičebnici pro konfrontaci s odlišným názorem.

Petr Robejšek vstupuje touto knihou do českého prostředí po třiceti letech působení v Německu, které mu zajišťuje jistou autorskou nezávislost na našich politických stranách, hospodářských lobby, vědeckých či státních institucích. Doufejme, že si tuto nezávislost udrží a najde prostor k hlubšímu analýze v anotované knize jen naznačené tak komplikované sféry.